

Matematik Dünyası'ndan

md@math.bilgi.edu.tr

Bir ortaokul kompozisyon ödevi girişine andırsa da, “inançla akıl her zaman çatışmıştır” diye başlamak istiyorum bu yazıya.

Inanç'tan dinsel inanç ya da hurafeler kastediliyorsa beylik bir laf bu dediğim; ama dinsel inançlar değil konum; bize bilimsel gibi gelen, başkalarını ikna edeceğimizi inandığımız, doğruluğu hakkında hiçbir kuşkumuzun olmadığı felsefi, siyasi ya da toplumsal yaşamla ilgili inançlarımızdan ve önyargılarımızdan söz ediyorum.

Biriyle yaptığımız saatler süren ateşli bir tartışmayı anımsayalım. Tartışma sonlara doğru bir sağırlar diyaloguna dönüşür. Kırk defa aynı şeyi tekrarlarız ama bir türlü öbür tarafa derdimizi aktaramayız. Anlamak istemez, direnir, düşüncesine kilitlenmiştir. Allem edip kalem edip bizi düşüncesinin doğruluğuna inandırtacaktır. Acemi satranç oyuncusu gibi kendi hamlelerine odaklanmıştır, ne dediğimiz ya da söylediklerine nasıl yanıt vereceğimiz umrunda değildir. Gerçekten satranç oynuyor olsak, mat olup Hanya'yı Konya'yı görür ama satranç maçında değiliz ki...

Belli ki karşı tarafın bir türlü kıramadığınız sarsılmaz bir inancı vardır.

O öyle de sanki biz değişik miyiz? Büyük olasılıkla biz de aynı durumdayızdır, ama farkında değilizdir. Ne de olsa başkasının kusurunu görmek daha kolay.

Hemen hemen her zaman bir gerçeği ortaya çıkarmak için değil, diğerini ikna etmek için gireriz tartışmalara. Bir tartışmaya girmeden önce belli bir düşünceye saptanmışızdır ve bu oluşmuş düşüncenin bozulmaması için elimizden ne geliyorsa yaparız. Sanki tartışmaya değil de boks maçına, hatta savaş meydanına çıkmışız...

Çok civcivli somut örnekler verirsem, örneğe takılıp söylemek istediğimin kaçırılma tehlikesi var. O yüzden birçok kimseyi çok heyecanlandırmayan oldukça sönük örnekler vereceğim. Son günlerde siyaset gündeminde olan bir soruyla başlayayım: Toplumda kadınlara pozitif ayrımcılık yapılmalı mı (örneğin milletvekili adaylarının şu kadarı, tıp fakültesi öğrenci ve hocalarının bu kadarı kadın olmalı gibi kotalar koymalı mı) yoksa kadınlar da toplumda erkeklerle eşit koşullarda mı yarışmalı?

Kimilerinin bu konuda sarsılmaz düşünceleri var, örneğin başbakanın ve KA-DER başkanının. Benim yok! Çok zor bu soru. Matematik daha kolay...

Başka tartışma konuları: İlk ve ortaöğretim öğrencilerinin üniforma zorunluluğu olmalı mı? Daha da zorlayalım: Eğitimde dayak yasaklanmalı mı? Okullarda çocuklara tuvalet temizletmek kötü bir şey mi? Bir çocuğun eğitimi konusunda önce anababanın mı yoksa devletin mi sözü geçmeli? Al bir ahret sorusu daha: Cumhurbaşkanını halk mı yoksa parlamento mu seçmeli? Çık bakalım işin içinden...

Matematik daha kolay ama en basit matematik sorusunda çuvallayanlar her nasılsa bu konularda sarsılmaz düşüncelere sahiptirler! Hayranım böylelerine! Hayat onlar için ne kadar kolay! Oysa düşünmek kendi kendini saçlarından tutup kaldırmak kadar zordur. Hele her soruya yanıt bulmak! Aptallara özgüdür.

Anababalar bana çocuklarının matematik zekâlarını geliştirmek için ne yapmaları gerektiğini sorarlar. Edebiyat okusunlar ve yukardaki gibi yanıtı çok zor, hatta belki de imkânsız olan soruları tartışınlar derim.

Ali Kemal